

Pandemi Dönemi Eğitimi Üzerine

Gökhan Özkan¹

Eğitimde dijitalleşme ve çevrimiçi uzaktan eğitim uygulamaları günümüzde birden fazla sorunu ve yetersizliği beraberinde getiriyor. Bu sorunların, halihazırda hatırı sayılır oranda mevcut olan öğrenme süreçleri üzerine yazılmış alanyazın bilgisi, OECD gibi uluslararası kuruluşların raporları ve bilimsel araştırma sonuçları ile çoklu ortam tasarımlarının temelleri gibi birkaç temel unsur göz önünde bulundurularak değerlendirilmesi yerinde olacaktır. Buna ek olarak, bu değerlendirmede, eğitsel süreçlere temas eden herkesin, içinde bulunduğu durumun gerçekçi bir tespiti ortaya koyabilmek için mevcut uygulamaları, eleştirel bir göz ve sorumluluk bilinci ile ele alma ihtiyacı hissetmesi sunulacak eğitsel hizmetten alınabilecek olası verimin artmasına yardımcı olabilecektir.

Pandemi dönemi başından itibaren eğitim hizmetinin uzaktan sağlanma gerekliliği, bir süredir eğitimde dijitalleşmeye ve çevrimiçi eğitsel hizmet süreçlerine atfedilen önemin artmasını mecbur kılmaktadır. Ancak, bu sürecin plansız bir başlangıç ve idareci bir sürdürme eğilimi içerisinde gerçekleştiğini kabul etmemiz, önlem almamıza ve çevrimiçi öğretimden alacağımız verimi daha etkili değerlendirmemize yardımcı olabilir. Bu süreçte, yeterli verilerin toplanmadığı, elde edilen sonuçların değerlendirilmediği ve analizlerinin incelenip paylaşılmadığı durumda elimizde yetersiz bırakılmış bir nesil oluşma ihtimalini göz önünde bulundurmamız gerekecektir. Yeni normalleşme gibi karşımıza daha kaç tanesinin çıkacağı henüz belirsiz olan yeni pandemi eğitim dönemlerinde sunulan eğitsel hizmetin doğru bir eleştirel noktadan ele alınması için eğitsel süreçlerde hizmet alan ya da hizmet veren herkesin eğitsel, yönetsel ve denetsel bir program çıkarılmış olması önem arz etmektedir. Yalnızca bunun temennisi içinde olmak çevrimiçi eğitim hizmetlerinden yeterince faydalanılamamasına ve hatta egemen ve süregelen bir algının sonucu olarak hatalı çevrimiçi öğretim kültürle(n)mesine sebep olabilir. Eğitsel planda öğrencilerimiz için “tam öğrenme modeli” diye adlandırılan modelin önerilerine uygun olarak, öncelikle öğrenme çıktılarının temin edilmesi, bir başka deyişle, “mı gibi” öğretimden kaçınılması elzemdir. Eğitimciler ise öğrencilerin hedeflerine ulaşabilmeleri için

gereken araçları ivedilikle sağlama görevi düşmektedir. Yönetsel plan için, sorumluluk, sanılan aksine, eğitim yöneticilerinden daha çok ortaöğretim ve alt kademelerinde velilere, yükseköğretimde ise yetişkin bir birey olarak öğrencilerin kendisine düşmektedir. Eğitimde beklendik çıktıları sağlayacak imkânların temin edilmesi için gerekli araçların öncelikli olarak teşhisi ve gerektiği durumda eğitim dönemleri başlamadan önce tedarik edilmesi kolaylıkla pandemi dönemi eğitiminin öncüllerinden sayılabilir. Bu süreçte, eğitimciler de sunmaları gereken eğitim hizmetinden herkesin eşit ölçüde faydalanabilecek olmasından olabildiğince emin olmaya çalışmalıdır. Bunun için, ücretli çevrimiçi uygulamaların kullanılmaması, senkron içeriğin asenkron olarak da temin edilmesi gibi önemli detaylar bulunmakta. Denetsel hususta, eğitim yöneticilerinin iyi düşünülmüş bir kontrol listesi çıkarmaları ve özdenetime ek olarak gerektiğinde öğrenciye ve eğitimeye eksikleri hakkında dönüt sağlayabilecek raporları yine dönem öncesinde bildirmeleri gerekmektedir. Denetim işleminde öğrencilerin öğrenme süreç ve çıktılarının uyumluluğunu denetlemesi; eğitimcinin, öğrencinin öğrenme çıktılarını ve kendi uygulamalarının etkililiğini denetlemesi; yöneticinin, eğitimcinin ve öğrencinin eylemlerini denetlemesi gibi eğitim kalitesini artırabilecek bir zincirin kurulması pandemi dönemi için fark yaratabilecek unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bilimsel araştırmalar ve eğitim süreçlerine ilişkin yapılan muhtelif bildirimlerin ihtivası, bize eğitsel, yönetsel ve denetsel uygulamaların kümülatif bilgiden aktarılarak gerçekleştirildiğini göstermektedir. Eğitimde ani dijitalleşme ve mecburi çevrimiçi eğitsel hizmet sunumu eğitimcilerde “beklenmedik gebelik” tedirginliği ve “erken doğum” kaygısı yaratmış durumdadır. Zira diğer disiplinlerin kuramlarıyla karşılaştırılırsa, çoklu ortam kuramları henüz üzerinde kati ifadelerle konuşabilmek için oldukça gençtir. Bu genç kuramların aniden uygulamada karşılık bulmaya çalışması beklenmedik gebeliğin “erken doğumu” sayılacak olursa, hiç şüphesiz olabildiğince sağlıklı bir canlı, ölü doğan bebeğe tercih edilecektir. Ancak, yalnızca iyi niyetli fakat plansızca yürütülen bir pandemi dönemi eğitiminde erken doğum ile dünyaya gelebilecek bir diğer durum da hatalı dijital eğitim kültürle(n)mesi olabilir ve bu vesile ile başlayan uzaktan öğretim eğitsel hizmet sunumu yeni nesilden olası alabileceklerimize mani olabileceği gibi elimizdeki mevcut değerlere de kolaylıkla el koyabilir. Dolayısıyla, uzaktan sunulan öğretim hizmetinin sağlanması, eğitsel süreçlere temas eden bireylerin tümü tarafından dikkatlice ve özenle yapılmalıdır. Sorumlulukların bilinçli bir şekilde paylaşıldığı, sürdürülebilir ve etkili bir pandemi eğitim dönemi tüm eğitimcilerin içten temennisi olacaktır.

¹ Kırklareli Ün., gkhnokan@gmail.com